

Versie 9,7 in bewerking / 6 november 15:30

LET OP: MAAK JE GEBRUIK VAN DIT DOCUMENT CHECK DAN OF JE **DE LAATSTE VERSIE** HEBT!!
MAIL NAAR 5.1.2e @MINJENV.NL

Bronbestand maatregelen corona-aanpak

Dit brondocument vormt de basis voor publiekscommunicatie en parlementaire communicatie (zoals kamerbrieven) over de corona-aanpak in Nederland. Dit document wordt bijgehouden door het NKC en alleen gewijzigd bij wijzigingen van maatregelen, inhoudelijke onjuistheid of onduidelijkheid.

Deze versie is tot stand gekomen met:

- ⇒ Input VWS (inclusief Input medisch van RIVM)
- ⇒ Input van parlementair/juridisch/strategisch – PSC-19
- ⇒ Input – OCW
- ⇒ Input – AZ
- ⇒ Input - EZK
- ⇒ Input - SZW
- ⇒ Input – IenW
- ⇒ Input - BZ
- ⇒ Input – LNV
- ⇒ Input J&V
- ⇒ Afstemming met overige departementen
- ⇒ Informeren van (communicatie) van Veiligheidsregio's

Leeswijzer

In zwart: basistekst

In rood: extra aandacht nodig voor mogelijke aanpassing of formulering van de maatregel

De wijzigingen ten opzichte van de vorige versie zijn met track changes gedaan

Inhoud

Nederlandse aanpak en maatregelen tegen het coronavirus.....	3
Basisregels die voor iedereen gelden.....	3
Testen en thuisblijven bij klachten.....	4
Gezondheidsadviezen voor een goede weerstand.....	5
Adviezen speciaal voor mensen met een kwetsbare gezondheid (risicogroepen).....	5
Adviezen speciaal voor kinderen en jongeren.....	6
Regels voor binnen en buiten.....	6
Regels voor groepen en aantallen.....	6
Ontvang thuis zo min mogelijk bezoek.....	6
Alles in groepsverband: maximaal 2 personen.....	6
Algehele sluiting gebouwen, verbod op evenementen.....	7
Aanvullende voorwaarden voor beheerders van locaties.....	8
Onderwijs.....	9
Contactberoepen.....	11
Vervoer.....	11
Reizen en vakantie in eigen land en het buitenland.....	12
Aanvullende maatregelen.....	14

Nederlandse aanpak en maatregelen tegen het coronavirus

De Nederlandse corona-aanpak is erop gericht het virus maximaal te controleren, de zorg niet te overbelasten en kwetsbare mensen in de samenleving te beschermen. Op dit moment staat het zicht op het virus onder druk. Het is cruciaal dat we 1,5 meter afstand tot anderen kunnen houden en de basisregels blijven volgen. Iedereen met klachten laat zich testen en mensen met een positieve testuitslag blijven thuis. Daarmee kan het allergegrootste deel van de besmettingen worden voorkomen.

Tijdelijke verzwaring van de gedeeltelijke lockdown

Samen is het ons gelukt om de stijging van het aantal besmettingen te doorbreken. We zijn op de goede weg, maar het gaat nog te langzaam. De cijfers moeten sneller dalen om overbelasting van personeel in de ziekenhuizen te voorkomen en om de kwaliteit van de zorg voor alle patiënten te garanderen. Ook willen we de weg terug naar meer vrijheden in ons dagelijks leven bespoedigen. Het kabinet heeft daarom besloten om voor de komende twee weken, vanaf woensdag 4 november 22.00 uur tot en met woensdag 18 november 23.59 uur, bovenop de huidige gedeeltelijke lockdown, extra maatregelen in te stellen.

Overheid werkt samen met organisaties en bedrijven

Voor iedereen gelden de basisregels, zoals 'werk thuis tenzij het echt niet anders kan', 'blijf zoveel mogelijk thuis' en 'houd 1,5 meter afstand'. Om ervoor te zorgen dat iedereen zich aan deze regels kan houden, werkt de overheid samen met veel bedrijven en organisaties. Zoals werkgevers en vakbonden, brancheorganisaties en de NS.

Elke organisatie is anders. Er zijn bijvoorbeeld kleine winkels waar minder mensen naar binnen kunnen met 1,5 meter afstand. Of bedrijven met kleine werkruimtes of smalle gangen. Of bij de kinderopvang. Daarom is het onmogelijk om met een paar besluiten of maatregelen vanuit de overheid voor elk bedrijf een oplossing te vinden en op alle vragen antwoorden te geven. Maatwerk is nodig, waarbij de overheid klaar staat om mee te denken en te helpen waar mogelijk.

Basisregels die voor iedereen gelden

Controle over het virus krijgen we alleen als iedereen zich aan de volgende basisregels houdt:

Werk thuis tenzij het niet anders kan

- Het dringend advies is om thuis te werken, een instelling of bedrijf kan 14 dagen gesloten worden wanneer de GGD heeft geconstateerd bij bron- en contactonderzoek dat de besmetting hier heeft plaatsgevonden.

Regels voor hygiëne

- Was vaak uw handen
  - 20 seconden lang met water en zeep, daarna handen goed drogen
  - Voordat u naar buiten gaat, als u weer thuis komt, als u uw neus heeft gesnoten, en natuurlijk voor het eten en nadat u naar de wc bent geweest.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg
  - Was daarna uw handen
- Schud geen handen

Regels voor 1,5 meter afstand houden

- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen

- Dit geldt voor iedereen: op straat, in winkels of andere gebouwen en op het werk, ook als u een vitale functie heeft. Mensen die tot één huishouden behoren, hoeven geen 1,5 meter afstand te bewaren. Ook uitgezonderd is bijvoorbeeld het ondersteunen van hulpbehoevenden, zoals het duwen van een rolstoel.
- Door 1,5 meter afstand te houden is de kans kleiner dat mensen elkaar besmetten
- Als u ziet dat het lastig wordt om 1,5 meter afstand te houden: ga weg.

Draag een mondkapje

Iedereen van 13 jaar en ouder draagt een niet-medisch mondkapje in de volgende situaties:

- In alle voor publiek toegankelijke gebouwen en overdekte gebieden zoals:
  - Winkels, gemeentehuizen, stations, vliegvelden, parkeergarages, benzinestations, etc.
- Bij de uitvoering van contactberoepen, zowel voor de dienstverlener als de klant.
- In het openbaar vervoer is het dragen van een mondkapje verplicht en kunt u een boete krijgen als u geen mondkapje draagt.

In de volgende situaties hoeft u geen mondkapje te dragen:

- Tijdens het beoefenen van theater, dans, acteren, sport of muziek in de vorm van een culturele uiting.
- Als mensen die vanwege medische redenen of andere beperkingen het mondkapje niet kunnen dragen.
- Niet-medische mondkapjes kunt u kopen of zelf maken. Bekijk de [voorbeeldinstructie voor een niet-medisch mondkapje](#).

Testen en thuisblijven bij klachten

Iedereen met corona-gerelateerde klachten blijft thuis te blijven en laat zich testen. Zo kunnen mensen die in contact zijn geweest met een patiënt snel gewaarschuwd worden en maatregelen treffen om het virus niet verder te verspreiden. En mensen die positief testen op corona kunnen maatregelen treffen waardoor ze het virus niet verder verspreiden. Kleine kinderen en kinderen die op de basisschool zitten hoeven niet getest te worden als ze klachten hebben. Is uw kind erg ziek? Neem dan contact op met de huisarts. Die kan besluiten uw kind toch te testen. Ook kinderen die klachten krijgen nadat ze in contact zijn geweest met iemand met corona kunnen getest worden. Zie voor meer informatie over het testen www.rijksoverheid.nl/coronatest. De regels over quarantaine staan hier: www.rijksoverheid.nl/quarantaine. Op Rijksoverheid.nl/quarantainegids is ook een brochure te vinden die mensen hulp en ondersteuning biedt bij quarantaine.

- Klachten die kunnen wijzen op corona zijn neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, hoesten, plotseling verlies van reuk of smaak, verhoging, koorts en benauwdheid.
- Laat u testen als u één of meerdere van deze klachten heeft. Blijf thuis tot de uitslag van de test bekend is. Als u ook koorts heeft of benauwd bent, dan blijven ook uw huisgenoten en andere nauwe contacten thuis tot de uitslag van de test bekend is. Hebben uw huisgenoten ook klachten? Dan laten zij zich ook testen.
  - Als uit uw test blijkt dat u **wel corona** heeft, blijven u en uw huisgenoten thuis. U hoort van de GGD wat u en de mensen om u heen moeten doen. Meer informatie over de leefregels thuis en wat u moet doen als u corona heeft vindt u op de [website van het RIVM](#).
  - De GGD voert samen met u bron- en contactonderzoek uit. Mensen die in contact zijn geweest met een besmette persoon krijgen dat te horen en krijgen gedragsinstructies, waaronder de instructie in thuisquarantaine te gaan wanneer het een nauw contact betreft.
  - Als uit uw test blijkt dat u op dit moment **geen corona** heeft, mogen u en uw huisgenoten weer naar buiten. U kunt zelf ook weer naar buiten en aan het werk, tenzij u daar te ziek voor bent. Kinderen mogen weer naar school en naar de opvang. Gaan

de klachten niet over, worden ze erger of krijgt u nieuwe klachten? Bel dan de huisarts. Bel in een levensbedreigende situatie altijd 112.

Toch thuisblijven na negatieve test

Blijf na een negatieve testuitslag toch thuis als:

- u een huisgenoot of nauw contact bent van positief getest persoon, maak dan 10 dagen quarantaine af gerekend vanaf de datum van het laatste risicomoment;
  - u teruggekeerd bent uit een (oranje of rood) risicogebied met veel corona, maak dan de 10 dagen quarantaine af gerekend vanaf de datum van terugkeer.
  - u een melding heeft gekregen uit de Coronamelder-app, maak dan de 10 dagen quarantaine af;
  - u een huisgenoot heeft met corona klachten én koorts of benauwdheid (tenzij de coronatest van die persoon negatief is).
- Bent u ernstig ziek, neem dan direct telefonisch contact op met uw huisarts of huisartsenpost. Bel in een levensbedreigende situatie 112.

Gezondheidsadviezen voor een goede weerstand

Gezond leven houdt de weerstand op peil. Een goede weerstand helpt te beschermen tegen ziekmakende bacteriën en virussen, zoals het nieuwe coronavirus. Mensen met een goede weerstand worden minder vaak ziek. En als zij toch ziek worden, herstellen ze meestal sneller. Gezond leven hoeft niet ingewikkeld te zijn. Kleine aanpassingen maken al verschil. Hoe houdt u uzelf gezond?

- Probeer ten minste een half uur per dag te bewegen.
- Eet gezond en gevarieerd met veel fruit en groente. Drink voldoende water.
- Drink maximaal één glas alcohol per dag (en natuurlijk NIX<18).
- Zet nu de stap en stop met roken. Kijk op www.ikstopnu.nl voor hulp en advies.

Meer adviezen via het RIVM loket leefstijl en COVID-19:

<https://www.loketgezondleven.nl/advies-ondersteuning/coronavirus>

Adviezen speciaal voor mensen met een kwetsbare gezondheid (risicogroepen)

Niet iedereen wordt even ziek van het coronavirus. Sommige mensen ontwikkelen nauwelijks klachten, anderen worden zeer ernstig ziek. Voor bepaalde groepen is het wel duidelijk dat zij een groter risico lopen heel ziek te worden van het coronavirus of zelfs te overlijden.

- Mensen die ouder zijn dan 70 jaar hebben een verhoogd risico om ernstig ziek te worden van het coronavirus. Dit geldt nog sterker voor ouderen die minder zelfredzaam zijn, dan voor vitale ouderen. Ook mensen met een onderliggende aandoening lopen een groter risico. Wees extra voorzichtig en volg de basisregels goed op.
- Bezoek is toegestaan in verpleeghuizen indien het de beperking van de verspreiding van COVID-19 niet in de weg staat. Ook is bezoek altijd toegestaan aan bewoners van wie wordt verwacht dat zij op korte termijn overlijden of in vergelijkbare omstandigheden. Zorgaanbieders zullen op basis van hun specifieke situatie bepalen wanneer het voor hun bewoners mogelijk is om meer bezoekers te ontvangen. Daarvoor is een handreiking gemaakt die te vinden is op de website van koepelorganisatie Actiz.
- Bij een uitbraak in een verpleeghuis worden medewerkers en bewoners wekelijks getest.
- Bij bezoek aan mensen die tot een risicogroep behoren, is het extra belangrijk de basisregels goed op te volgen, zoals 1,5 meter afstand houden. Maak duidelijke afspraken met elkaar en bespreek vooraf of iemand klachten heeft. Als bezoekers of ouderen verkoudheidsklachten,

koorts en/of benauwdheid hebben, stel het bezoek dan uit. Als het bezoek buiten kan, dan is dat beter dan binnen.

Adviezen speciaal voor kinderen en jongeren

- Kinderen van 0 tot 4 jaar met een neusverkoudheid mogen naar het kinderdagverblijf of gastouderopvang als zij geen koorts hebben. En kinderen op de basisschool, mogen met een neusverkoudheid naar school en naar de buitenschoolse opvang als zij geen koorts hebben.
  - Dit geldt niet als kinderen contact hebben gehad met iemand die corona heeft. Of als een kind bij een volwassene woont die klachten heeft die passen bij corona én koorts heeft of benauwd is. Het kind moet dan thuisblijven.
- Kinderen tot en met 12 jaar hoeven geen 1,5 meter afstand te houden tot elkaar en tot volwassenen. Alle andere hygiënemaatregelen gelden ook voor kinderen.
- Jongeren van 13 tot 18 (dus tot en met 17) hoeven onderling geen 1,5 meter afstand te houden. Op de middelbare scholen geldt dit voor alle leerlingen onderling, ongeacht hun leeftijd. In het mbo en hoger onderwijs houden alle leerlingen 1,5 meter afstand houden tot elkaar, ongeacht hun leeftijd.

Regels voor binnen en buiten

Bij de regels voor groepen en aantallen is er een verschil tussen woningen, plaatsen waar mensen zich vooral doorheen bewegen (bijvoorbeeld winkels en warenmarkten zijnde de reguliere weekmarkten) en binnenruimtes waar mensen op vooral op 1 plaats zijn.

Regels voor groepen en aantallen

Ontvang thuis zo min mogelijk bezoek

- Ontvang zo min mogelijk bezoek. De meeste besmettingen vinden plaats in huiselijke kring. Dit is dus een belangrijke maatregel waarmee u kunt helpen het virus snel weer onder controle te krijgen. Dit geldt ook tijdens de feestdagen.
  - Mocht u toch bezoek ontvangen, beperk dit dan tot maximaal 1 groep van maximaal 2 personen per dag en zorg ervoor dat mensen 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden en ook de hygiënemaatregelen naleven.
  - Als een samenkomst leidt tot overlast, of een gevaar vormt voor de publieke gezondheid, kan er gehandhaafd worden.

Alles in groepsverband: maximaal 2 personen

- Buiten de eigen woning geldt dat maximaal 2 personen of 1 huishouden in groepsverband ergens heen mogen gaan of iets mogen ondernemen. Kinderen tot en met 12 jaar tellen hierbij niet mee.
  - Dit geldt bij openbare plaatsen, zoals parken, stranden, op straat, voor de deur van een winkel en in de (privé)auto.
  - U mag dus met 1 huishouden of maximaal 2 personen, inclusief uzelf, maar exclusief kinderen, bijvoorbeeld in de stationshal staan of naar het strand.
- De volgende situaties zijn uitgezonderd:
  - Betogingen en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties.
  - Het belijden van een godsdienst of levensovertuiging.
    - Zingen als onderdeel van de belijdenis van een geloof is toegestaan. Op 1,5 meter afstand. Mensen uit risicogroepen wordt geadviseerd extra voorzichtig te zijn.
  - Uitvaartplechtigheden met maximaal 30 aanwezigen met ingang van maandag 9 november en huwelijksvoltrekkingen met maximaal 20 aanwezigen.

- o Activiteiten van jeugdverenigingen voor kinderen en jongeren tot en met 17 jaar (bijvoorbeeld scouting, kunst, cultuur)
- o Groepsverbanden die noodzakelijk zijn voor de continuering van de dagelijkse werkzaamheden van instellingen, bedrijven en andere organisaties, mits het groepsverband niet groter is dan 100 personen.
- o Topsport en sportbeoefening tot 18 jaar
- o In onderwijsinstellingen of kinderopvang
- o Openbaar vervoer en overig bedrijfsmatig personenvervoer;
- o Een vergadering van de Staten-Generaal, de gemeenteraad, provinciale staten en het algemeen bestuur van een waterschap, of van een commissie daaruit en andere wettelijk verplichte bijeenkomsten;
- o Een bijeenkomst van een internationale organisatie of een verdragspartij;
- o Functionarissen wanneer zij vanuit hun taak handelen, zoals politie, brandweer, krijgsmacht, kinderopvang, opsporingsambtenaar, beveiligingsmedewerker, toezichthouder, zorgverlener, zorgvrijwilliger, mantelzorger (en de personen die zij begeleiden) of geestelijk bedienaar of persoon werkzaam bij justitiële inrichting
- o Iemand die eerste hulp biedt bij een levens- of gezondheidsbedreigende situatie.

Algehele sluiting gebouwen, verbod op evenementen

- Per 4 november, 22.00 uur, is er een verbod op openstelling van voor publiek toegankelijke locaties. Dit geldt ook voor doorstroomlocaties.
- Ook het verbod op evenementen blijft gehandhaafd (m.u.v. betogingen en vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties).
- Dit verbod geldt onder meer voor horeca/eet-en drinkgelegenheden, coffeeshops, bioscopen, filmhuizen, theaters, concertzalen, podia voor alle genres van muziek, theaters en hiermee vergelijkbare culturele instellingen, musea, presentatie-instellingen, monumenten met een publieksfunctie, dierenparken, pretparken, casino's, arcadehallen, speelhallen, zwembaden, rondvaartboten, seksinrichtingen, enz.
- Er wordt een uitzondering gemaakt voor de volgende situaties:
  - belijden van een godsdienst of levensovertuiging;
  - uitvaartplechtigheden (maximaal 30 personen, inclusief kinderen, incl. eet- en drinkgelegenheden van uitvaartcentra) met ingang van maandag 9 november
  - huwelijksvoltrekkingen (maximaal 20 personen, inclusief kinderen);
  - onderwijsinstellingen en kinderopvang;
  - zorginstellingen en dagbestedingen voor kwetsbare groepen, waar ook iets genuttigd kan worden door deze groepen;
  - openbaar vervoer en bedrijfsmatig personenvervoer;
  - scouting-, cultuur-, kunst- en andere jeugdverenigingen (tot en met 17 jaar);
  - luchthavens (incl. eet- en drinkgelegenheden na de security check (airside));
  - stations (ook achter de poortjes), gebouwen en de loketten voor openbaar vervoer
  - detailhandel en warenmarkten(zijnde reguliere weekmarkten), groothandel en zakelijke dienstverlening.
  - sport- en fitnessclubs en sportlocaties. U moet reserveren en er vindt vooraf een verificatie van gezondheid plaats. Groepslessen zijn echter verboden.
  - locaties voor contactberoepen (m.u.v. seksinrichtingen);
  - Afhaalfunctie van eet- en drinkgelegenheden, inclusief coffeeshops;
  - hotels (incl. eet-en drinkgelegenheden van hotel) voor hotelgasten die daar overnachten;
  - sauna of wellness, met uitzondering van het zwembad; personen moeten reserveren en er vindt een voorafgaande verificatie van hun gezondheid plaats.

- Professionele gezelschappen, musici en acteurs (ook producenten in de audiovisuele sector) mogen oefenen, repeteren en opnames maken, ook in voor
  - publiek gesloten culturele instellingen
  - een buurt- of dorps huis dan wel wijkcentrum waar op afspraak activiteiten gericht op individuele maatschappelijke ondersteuning van kwetsbare doelgroepen plaatsvindt. Dus op afspraak kunt u bijvoorbeeld terecht in het buurthuis voor individuele dagbesteding, of voor hulp bij uw administratie.;
  - een bibliotheek, voor zover deze is opengesteld als afhaalfunctie of als locatie voor georganiseerde en besloten huiswerkbegeleiding.
  - Een universiteitsbibliotheek, mits de toegang op afspraak is, en alleen voor kwetsbare doelgroepen
-
- verkiezingen; de stemlokalen blijven open;
  - een vergadering van de Staten-Generaal of van een commissie daaruit;
  - een vergadering van de gemeenteraad, provinciale staten en het algemeen bestuur van een waterschap, of van een commissie daaruit en andere wettelijk verplichte bijeenkomsten;
  - een bijeenkomst van een internationale organisatie in het Koninkrijk
  - gerechtsgebouwen t.b.v. zittingen en andere overheidsgebouwen met een publieksfunctie, zoals politiebureau en kantoor burgerlijke stand;
  - publieke sanitaire voorzieningen;
  - parkeergarages.

Aanvullende voorwaarden voor beheerders van locaties

- Beheerders nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat het niet te druk wordt. Hierbij geldt het volgende:
  - Winkels zijn vanaf 20:00 gesloten, ook op koopavond. Met uitzondering van winkels waar overwegend levensmiddelen worden verkocht.
  - Het is verboden om tussen 20:00 en 07:00 alcoholische dranken te verkopen of bezorgen
  - Bij slecht naleven van de basisregels of bij te grote drukte kan de locatie gesloten worden op last van de voorzitter van de veiligheidsregio.
  - Er wordt een deurbeleid gevoerd waardoor het binnen niet te druk wordt. Waar nodig worden de bestaande protocollen aangescherpt.
  - Er worden aparte venstertijden geïntroduceerd voor detailhandel in de levensmiddelenbranche vanaf bepaalde omvang.
  - Supermarkten stellen speciale winkeltijden vast waarop zij alleen open zijn voor ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid.
  - Er worden maatregelen getroffen om te waarborgen dat de stromen van personen die samenkomen in verschillende zelfstandige ruimten in een gebouw, ook voor zover het hun gebruik van sanitaire voorzieningen betreft, worden gescheiden, en hygiënemaatregelen worden getroffen.

Horeca gesloten

- Alle eet- en drinkgelegenheden gesloten.
- Er zijn enkele uitzonderingen:
  - Afhaalrestaurants, inclusief afhalen bij coffeeshops.
    - Er mag alleen afgehaald worden, dus bijv. het gebruik van fruitautomaten is niet toegestaan.
    - Na 20:00 mag er geen alcohol meer verkocht worden
    - Afhaalrestaurants sluiten uiterlijk om 01:00; coffeeshops sluiten om 20:00
    - Bezorgen is niet toegestaan tussen 01:00 en 07:00

- Eet- en drinkgelegenheden op vliegvelden na de *security check* na reservering en een voorafgaande verificatie van hun gezondheid plaatsvindt.
- In hotels voor daar verblijvende gasten.
  - Tussen 20:00 en 07:00 wordt er in hotels geen alcohol geschonken of genuttigd in restaurant of bar.
  - Tussen 20:00 en 07:00 wordt er geen alcohol bezorgd vanuit room service.
  - personen hebben gereserveerd en een voorafgaande verificatie van hun gezondheid plaatsvindt.
- Uitvaartcentra (inclusief eet- en drinkgelegenheden)
- Bedrijfskantines

Alcohol en softdrugs na 20:00

- Het is verboden om in de openbare ruimte, zowel binnen als buiten, tussen 20:00 en 07:00 alcoholische dranken voor handen te hebben of te nuttigen.
- Coffee shops zijn na 20:00 gesloten.
- Het bezit van softdrugs is strafbaar volgens de Opiumwet. Dat betekent dat de politie altijd kan optreden als u softdrugs bij u draagt. Of als u softdrugs gebruikt in de openbare ruimte.
  - Mensen die (soft)drugs gebruiken houden zich misschien niet goed aan de coronamaatregelen die gelden. Zoals 1,5 meter afstand houden. In dat geval treedt de politie dus op.

Zingen en schreeuwen verboden

- Het is verboden om buiten de eigen woning in groepsverband te zingen of te schreeuwen.
  - Dit verbod geldt niet voor zangers, zangkoren, zanggroepen en zang als onderdeel van belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, voor zover zij daarbij de richtlijnen van het RIVM opvolgen.

Ventilatie moet voldoen aan voorwaarden

- De ventilatie in binnenruimtes moet voldoen aan de voorwaarden in het bouwbesluit en passen bij de bestemming van de ruimte, zodat de lucht vaak genoeg wordt verversd.
  - Ventilatoren kunnen gebruikt worden voor persoonlijk gebruik. In gemeenschappelijke ruimtes wordt geadviseerd alleen ventilatoren te gebruiken wanneer er geen andere verkoeling mogelijk is. Let er dan wel op dat de luchtstroom van de ventilator niet direct van de ene persoon naar de andere gaat.
  -

Onderwijs

- Leraren en medewerkers in de kinderopvang met gezondheidsklachten of die behoren tot de risicogroepen volgens het RIVM (70 jaar en ouder of met een onderliggende aandoening) werken thuis.

Basisscholen en buitenschoolse opvang

- Basisscholen en scholen in het speciaal (basis)onderwijs zijn volledig open. Net als de buitenschoolse opvang.
- Kinderen op de basisschool mogen met verkoudheidsklachten naar school en naar de buitenschoolse opvang als zij geen koorts hebben.
- Zijn er gezinsleden met klachten die passen bij corona én zware klachten, zoals koorts of benauwdheid? Dan [blijven de kinderen thuis](#). De gezinsleden [laten zich testen](#) als zij ook klachten krijgen. Als iemand in het gezin corona heeft, dan blijven de kinderen ook thuis.

Voortgezet (speciaal) onderwijs

- Leerlingen onderling hoeven geen 1,5m afstand te houden. Dat geldt voor alle leerlingen op het voortgezet (speciaal) onderwijs, ongeacht leeftijd.
  - Leerlingen komen zoveel mogelijk met de fiets of lopend naar school.

- In ieder geval nog tot het einde van dit schooljaar organiseren de scholen speciaal vervoer voor leerlingen die ver weg wonen.
- Middelbare scholen zijn volledig open.
- Scholen voorkomen dat er grote groepen leerlingen ontstaan op het plein, het fietsenhok, in de aula of op andere plekken rondom de school. De school kan hiervoor afspraken maken met o.a. gemeente of lokale winkels rondom de school.
- De school wordt alleen gebruikt voor onderwijs en niet voor andere samenkomsten, zoals ouderavonden en open dagen.
- Voor middelbare scholen zijn aanvullende afspraken gemaakt met het dringende advies om een mondkapje te gebruiken buiten de les en tijdens specifieke situaties, zoals praktijklessen. (verwijzing naar <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/ouders-scholieren-en-studenten-kinderopvang-en-onderwijs/voortgezet-onderwijs>)

Voor MBO, HBO en WO

- MBO's, hogescholen en universiteiten hebben vanaf de start van het studiejaar 2020/2021 meer ruimte voor onderwijs op school of instelling. Een deel van het onderwijs blijft online plaatsvinden.
- Studenten en medewerkers houden onderling altijd 1,5 meter afstand. Ook studenten die nog geen 18 zijn.
- Lessen en colleges worden gespreid over de week en dag, zodat studenten gespreid reizen van en naar de school of instelling. De school of instelling informeert studenten over de aangepaste roosters en regels.
- Het onderwijs wordt zo georganiseerd dat studenten niet of nauwelijks in de spits hoeven te reizen. Onderwijsinstellingen en vervoerders maken afspraken over de roosters.
- Het studentenreisproduct blijft geldig op de gebruikelijke tijdstippen.
- Studenten en medewerkers dragen een mondkapje buiten de les en tijdens specifieke situaties, zoals practica.
- Onderwijsinstellingen organiseren hun introductieactiviteiten zoveel mogelijk online. Fysieke activiteiten kunnen alleen in kleine groepen plaatsvinden en zijn informatief van aard.
- Studentenverenigingen mogen enkel fysieke wervings- en introductieactiviteiten organiseren als deze bijeenkomsten worden goedgekeurd door een onderwijsinstelling of de veiligheidsregio.
  - De bijeenkomsten zijn gericht op kennismaking, studie of sport, en zijn kleinschalig van aard.
  - Fysieke bijeenkomsten vinden plaats in kleine groepen, hebben een eindtijd van uiterlijk 22:00 en er wordt geen alcohol geschonken.

Sport en spel

- Sportactiviteiten zijn beperkt toegestaan.
  - Alleen sporten of in teamverband met niet meer dan 2 personen, op 1,5 meter afstand is toegestaan. Dit kan in aanwezigheid van 1 instructeur.
    - Er is een uitzondering voor topsporters op aangewezen topsportlocaties zoals Papendal.
    - Er is een uitzondering voor voetballers (inclusief overig personeel in "bubbel") van de Eredivisie en Eerste divisie.
- Zwembaden zijn gesloten. Zowel binnen als buiten.
- Sport- en fitnessclubs blijven open. Ook hier geldt dat je alleen mag sporten, of in teamverband met niet meer dan 2 personen, op 1,5 meter afstand. Dit kan in aanwezigheid van 1 instructeur. In totaal zijn 30 personen toegestaan in een sportzaal.
  - Groepslessen zijn echter verboden.
- Alle sportkantines, douches en kleedkamers zijn gesloten.
- Bij sportbeoefening is geen publiek toegestaan, zowel bij amateur als professionele sportbeoefening
- Er is een uitzondering voor kinderen en jongeren tot en met 17 jaar. Zij mogen in teamverband sporten en onderling wedstrijden spelen met teams van de eigen club.

- Er wordt geen competitie gespeeld.
- Er is een uitzondering voor activiteiten van jeugdverenigingen voor kinderen en jongeren tot en met 17 jaar (bijvoorbeeld scouting, kunst, cultuur)
- Kinderen met klachten die kunnen wijzen op corona blijven thuis. Kinderen tot en met 12 jaar hoeven geen 1,5 meter afstand te houden tot elkaar en tot volwassenen. Alle andere hygiënemaatregelen gelden ook voor kinderen.

-

Contactberoepen

- Alle contactberoepen zijn toegestaan, met uitzondering van sekswerkers in seksinrichtingen. Dit geldt voor alle seksinrichtingen, zoals bordelen en raamprostitutie.
- Zowel dienstverlener als klant dragen een mondkapje.
- Als aanvullende voorwaarde geldt dat personen hebben gereserveerd en een voorafgaande verificatie van hun gezondheid plaatsvindt.
- Het is bij contactberoepen verplicht bezoekers te vragen zich te registreren ten behoeve van bron- en contactonderzoek door de GGD bij een besmetting.
  - Gasten registreren zich op vrijwillige basis. Als een gast zich niet wil registreren is dat geen reden om toegang te weigeren.
  - Gegevens mogen uitsluitend worden gebruikt voor bron- en contactonderzoek.
  - Deze verplichting geldt niet voor beroepen waarvoor de registratieplicht het uitoefenen van het beroep, of de veiligheid of welzijn van betrokkenen in de weg zou staan. Bijvoorbeeld voor zorgverleners, handhavers, opsporingsambtenaren.

Vervoer

Reis zo min mogelijk. Dit geldt voor alle vormen van vervoer.

- Voor korte afstanden geldt: ga waar mogelijk lopen of pak de fiets.
- In het openbaar vervoer is het dragen van niet-medisch mondkapje verplicht voor iedereen van 13 jaar of ouder.
  - De boete bedraagt 95 euro voor reizigers in het OV die geen mondkapje dragen.
  - In het station voor trein, tram, bus en metro geldt een dringend advies een niet-medisch mondkapje te dragen. Houd het mondkapje op het perron als u géén 1,5 meter afstand kan houden-
  - Zet het niet-medisch mondkapje ruim voor het instappen op om het instappen veilig en snel te laten verlopen.
- Voor bedrijfsmatig vervoer van A naar B (zoals taxi's, personenbusjes en touringcars) geldt: een gezondheidscheck en een reservering vooraf. Een niet-medisch mondkapje is verplicht voor iedereen van 13 jaar of ouder. Bij twee passagiers kan het niet dragen van een mondkapje tot een boete leiden.
- In de eigen auto draagt iedereen een mondkapje wanneer mensen die niet tot hetzelfde huishouden behoren samen reizen. Zit u met mensen in de auto uit een ander huishouden? Dan mogen er maximaal 2 personen in de auto zitten. Dus één bestuurder en één passagier.
- Voor taxi's geldt een gezondheidscheck vooraf en klanten reserveren. Passagiers vanaf 13 jaar dragen een niet-medisch mondkapje. Wanneer er twee passagiers in de taxi zitten kan het niet dragen van een mondkapje tot een boete leiden. Er is geen beperking in de bezetting.
- Voor touringcars en personenbusjes geldt een gezondheidscheck vooraf en passagiers reserveren. Alle passagiers vanaf 13 jaar dragen een niet-medisch mondkapje. Vanaf 3 personen wordt gehandhaafd. Er is geen beperking in de bezetting.
- In het bedrijfsmatig vervoer (bedrijfsbusjes, verhuurwagens, vrachtwagens, etc.) is het niet-medische mondkapje verplicht bij meer dan twee inzittenden, tenzij er 1,5 meter afstand gehouden kan worden.
- In overig vervoer is de regel: houd 1,5 meter afstand.

- Niet-medische mondkapjes kunt u kopen of zelf maken. Bekijk de [voorbeeldinstructie voor een niet-medisch mondkapje](#).
  - MBO's, HBO's en universiteiten nemen maatregelen om drukte in de spits zoveel mogelijk tegen te gaan, bijvoorbeeld door schooltijden aan te passen.

Reizen en vakantie in eigen land en het buitenland

Blijf zoveel mogelijk thuis, ook tijdens de feestdagen. Maak binnen Nederland alleen noodzakelijke reizen. Voor het buitenland geldt, reis niet en boek geen reizen naar het buitenland tot medio januari, tenzij dit strikt noodzakelijk is.

Voor iedereen geldt:

- Beperk het aantal reisbewegingen
- Beperk de contactmomenten met andere mensen.
- Voor korte afstanden geldt: ga waar mogelijk lopen of pak de fiets.
- Houd u als reiziger in eigen land aan alle basisregels. Bij klachten blijft u thuis en belt u 0800-1202 om u te laten testen op het coronavirus.

Reizen naar het buitenland

Reizen naar het buitenland is een extra risico, ook deze winter en tijdens de kerstvakantie. Zelfs op vakantie gaan naar een tweede huis in het buitenland vormt een risico. Vakantie is geen noodzakelijke reis. Het virus is bijna nergens ter wereld onder controle. Geef het virus geen lift. Breng het niet naar het buitenland en neem het niet mee terug naar huis. Reis niet en boek tot midden januari geen reis naar het buitenland. Kleurcodes veranderen snel door epidemiologische situatie in het buitenland, dit betekent risico's rondom annuleringen bij het boeken van reizen.

Ontwikkelt u tijdens uw reis gezondheidsklachten? Meld u bij de lokale gezondheidsautoriteiten, blijf in uw accommodatie, vermijd contacten met anderen en laat u testen. Als de test positief is, neem dan ook contact op met de GGD in uw woonplaats in Nederland en volg de maatregelen of adviezen van de lokale gezondheidsautoriteiten. Mogelijk moeten ook uw gezinsleden en/of reisgenoten in quarantaine.

Ontwikkelt u bij thuiskomst gezondheidsklachten? Blijf thuis, vermijd contacten met anderen en laat u testen. Maak een afspraak via 0800-1202.

Reizen naar de Caribische delen van het Koninkrijk

Delen van Caribisch Nederland worden gezien als binnenland, dus hiervoor geldt hetzelfde advies als voor in Nederland: "blijf zoveel mogelijk thuis, ook tijdens de feestdagen". Bij oranjereisadvies is het dringend advies om niet naar dit gebied toe reizen.

De actuele informatie over reizen naar [reizen naar Aruba, Curaçao, Sint Maarten en de BES-eilanden \(Bonaire, Saba en Sint Eustatius\)](#) vindt u op [Nederlandwereldwijd.nl](#)

Landen met reisadvies

Reizen naar landen met een geel, oranje of rood reisadvies wordt vanwege de risico's afgeraden. Boek tot midden januari geen vakantie reizen naar het buitenland. Als u toch naar het buitenland moet, check dan eerst [nederlandwereldwijd.nl](#).

U leest dan in het [reisadvies per land van het ministerie van Buitenlandse Zaken \(BZ\)](#) of u bij thuiskomst 10 dagen in (thuis)quarantaine dient te gaan. Ook als u geen klachten heeft. Check voor vertrek de dekking van uw verzekering.

- Grenswerkers, mensen die werken in het internationale personenvervoer of transport, en studenten die in Nederland wonen en voor hun studie naar het buitenland reizen, volgen bij terugkomst in Nederland de regels voor thuisquarantaine.

Reizen naar Nederland

Er is een dringend advies om niet naar Nederland te reizen, tenzij dit strikt noodzakelijk is. De grenzen blijven open.

- Alleen essentieel grensverkeer, waaronder vervoer van goederen, arbeid door grenswerkers, en reizen voor cruciale beroepen, gaan door.

Als er toch naar Nederland wordt gereisd, dan geldt het dringend advies om 10 dagen in quarantaine te gaan.

Reizen van buiten de EU, Schengenlanden en het Verenigd Koninkrijk naar Nederland

- Nederland heeft met alle andere Schengenlanden en het Verenigd Koninkrijk samen de grenzen gesloten voor mensen van buiten Europa die geen essentiële (vlieg)reis maken.
- Voor reizigers uit een aantal landen wordt een uitzondering gemaakt. Het actuele overzicht van deze landen vindt u op de pagina voor buitenlandse reizigers naar Nederland
- Regelmatig wordt deze lijst met landen opnieuw bekeken en aangepast. We houden de situatie nauwlettend in de gaten. Indien er landen van de lijst af moeten, dan kan dit al eerder gebeuren.
- Als een land op deze lijst staat, betekent dit niet automatisch dat reizen naar dit land mogelijk is. Controleer eerst het reisadvies voor dat land op www.nederlandwereldwijd.nl
- Voor een aantal reisdoelen is het wel toegestaan om naar Nederland te reizen vanuit een land waarvoor het inreisverbod geldt. Hier zijn strikte voorwaarden aan verbonden en de lokale situatie moet het toestaan.
- Iedereen die naar Nederland reist vanuit een land waarvoor een oranje of rood reisadvies geldt vanwege corona, dient na aankomst 10 dagen in quarantaine te gaan. <<LINK Voor een aantal reisdoelen is een uitzondering gemaakt. >>

Reizigers in Nederland

- Reizigers moeten zich houden aan de Nederlandse maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus.
- Voor populaire toeristische plaatsen kunnen maatregelen worden genomen om drukte te voorkomen.
- Blijf op uw reisadres. Reis zo min mogelijk. Voor korte afstanden geldt: ga waar mogelijk lopen of pak de fiets.
- Bij klachten worden reizigers geadviseerd de vakantieaccommodatie niet te verlaten, contacten te vermijden en zich te laten testen bij de GGD. Als ze positief getest worden, moeten ook reizigers in isolatie. Gezinsleden moeten in quarantaine. Mensen met klachten mogen niet reizen.
- Kosten van isolatie/ quarantaine zijn voor de reizigers. Als de locatie waarin de reizigers verblijven niet geschikt is voor isolatie/ quarantaine, ondersteunt de GGD bij het vinden van een geschikte locatie.

(Thuis)quarantaine bij aankomst in Nederland

Reizigers uit een land dat een oranje reisadvies heeft vanwege corona dienen op het moment van aankomst in Nederland 10 dagen in (thuis)quarantaine te gaan. Ook als er geen klachten zijn die lijken op corona. Deze quarantaine in Nederland kan ook in een vakantie- of tijdelijk verblijf, zoals een hotel.

- Voor een aantal (reis)doelen mag de quarantaine onderbroken worden. Buiten deze (reis)doelen houdt u zich aan de regels voor thuisquarantaine.
- Kinderen tot en met 12 jaar mogen wel naar school, naar de kinderopvang en aan sportactiviteiten deelnemen, tenzij zij gezondheidsklachten hebben. Ontwikkelen gezinsleden die passen bij corona, inclusief zware klachten, zoals koorts of benauwdheid? Dan blijven de kinderen thuis.

Als u tijdens de quarantaine klachten ontwikkelt die lijken op corona, dan neemt u contact op met de GGD om zich te laten testen. In het reisadvies per land van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) staat of u bij aankomst in Nederland in thuisquarantaine dient te gaan.

Bekijk de [regels voor thuisquarantaine bij terugkomst in Nederland](#). Ook staan daar de (reis)doelen waarvoor de (thuis)quarantaine mag worden onderbroken.

Aanvullende maatregelen

De overheid neemt aanvullende maatregelen om ervoor te zorgen dat we deze periode als samenleving zo goed mogelijk door komen:

Banen en economie

De impact van het coronavirus op banen en economie houdt aan en de economische recessie is voorlopig niet voorbij. Het kabinet heeft een steun- en herstelpakket voor ondernemers en werkenden. Vanaf 1 oktober 2020 zijn diverse lopende steunmaatregelen verlengd. Het huidige pakket loopt tot 2021 en is gestoeld op drie pijlers: steun, helpen aanpassen en investeren.

- Steun- en herstelpakket voor banen en economie: tijdelijke financiële regelingen voor ondernemers en zzp'ers. Hierbij gaat het om tegemoetkoming in inkomsten, salarissen en vaste lasten, uitstel van belastingen en versoepeling van kredieten.
- Per 1 oktober 2020: bedrijven, (zelfstandig) ondernemers en werkenden krijgen voor langere tijd meer duidelijkheid over financiële ondersteuning. Economische groei wordt gestimuleerd en waar nodig worden mensen geholpen richting nieuw werk.
- De financiële regelingen zijn zo gemaakt dat ze meebewegen met de omstandigheden. Dus hoe meer omzetverlies, hoe meer steun.
- Voor bepaalde zwaar getroffen sectoren is aanvullende steun.
- Er worden sociale maatregelen genomen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op een inkomen en nieuw werk. Door goede begeleiding van werk(loosheid) naar werk, voor om- en bijscholing, het tegengaan van armoede en problematische schulden en het aanpakken van jeugdwerkloosheid.
- Er worden investeringsmaatregelen genomen gericht op het stimuleren van economische groei.
-

Zorg

- Voor medewerkers in de zorg gelden aanvullende **uitgangspunten** als het gaat om hun inzet. <<<https://lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkersinzetentestbeleid>>>

Protocollen

- Ondernemen met inachtneming van alle regels, zoals 1,5 meter afstand houden, vraagt duidelijke afspraken. Sectoren hebben daarom protocollen opgesteld met de basisafspraken waar iedereen zich aan moet houden. Op www.mijncoronaprotocol.nl vindt u de vastgestelde protocollen.
-
- Verruiming van de limiet van contactloos betalen met uw pinpas. Zo helpen banken om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan want bij deze manier van betalen is het niet nodig om uw pincode in te toetsen.
-

Initiatieven in de samenleving

- Diverse initiatieven in de samenleving bieden hulp in deze periode. Een greep:
  - Ready2Help, het netwerk van burgerhulpverleners van het Rode Kruis, informeert kwetsbare mensen hoe zij zich kunnen beschermen tegen het coronavirus.
  - NL Doet brengt hulpvragen en vrijwilligerswerk bij elkaar
  - Er zijn diverse hulplijnen voor ouderen: ANBO (0348-46 66 66), KBO-PCOB (030-3 400 600) en het Rode Kruis (070-4455 888)
  - Corona-hulplijn voor ouderen met een migratieachtergrond: 030-3400600.
  - Het platform Nietalleen.nl van lokale organisaties en kerken brengt hulp en hulpvragen bijeen
- Kijk voor initiatieven bij u in de buurt op de website van uw gemeente.